

ZDRAVSTVENA USTANOVA „DOM ZDRAVLJA BIHAĆ“

**P R A V I L N I K
O PREVENCIJI I BORBI PROTIV KORUPCIJE
U ZDRAVSTVENOJ USTANOVU DOM ZDRAVLJA
BIHAĆ**

Bihać, juli 2012. godine

Na osnovu člana 15., 51. i 52. Statuta Zdravstvene ustanove Dom zdravlja Bihać (prečišćeni tekst), a u vezi sa Zaključcima Vijeća ministara i usvojenom Strategijom za borbu protiv korupcije u Bosni i Hercegovini za period 2009-2014.godina, a sa ciljem efikasnijeg sprječavanja korupcije u zdravstvenim ustanovama, Upravni odbor ZU Dom zdravlja Bihać na prijedlog direktora, na sjednici održanoj dana **07.08.2012.** godine d o n o s i:

P R A V I L N I K
O
PREVENCIJI I BORBI PROTIV KORUPCIJE U ZDRAVSTVENOJ USTANOVI
DOM ZDRAVLJA BIHAĆ

I-OPĆE ODREDBE

Član 1.

Pravilnikom o prevenciji i borbi protiv korupcije u ZU Dom zdravlja Bihać (u daljem tekstu: Pravilnik) naročito se uređuju pojam korupcije, pravila, uslovi, ovlaštenja i odgovornosti u prevenciji i borbi protiv korupcije tokom obavljanja funkcija, radnih obaveza ili poslova i vršenja usluga u ZU Dom zdravlja Bihać (u daljem tekstu: Ustanova), u skladu sa zakonima i podzakonskim aktima Bosne i Hercegovine.

Član 2.

Korupcija definirana ovim Pravilnikom je svaka protivpravna povreda tj. zloupotreba povjerene funkcije, radne obaveze ili posla od strane zaposlenika Ustanove radi lične koristi. Korupcija podrazumjeva direktno ili indirektno traženje, nuđenje, davanja ili prihvatanje mita (dara) ili neke druge nedopustive koristi ili mogućnosti koja negativno utiče na obavljanje bilo kakve dužnosti ili ponašanja onoga koji prima mito (dar) ili nedopustivu korist od toga.

Svi navedeni oblici u kombinaciji mogu djelovati u pravcu narušavanja ugleda Ustanove, zaposlenih u Ustanovi i digniteta zdravstvenih radnika u cjelini.

Član 3.

Značenje pojmova u Pravilniku

Korupcija: Zloupotreba ovlaštenja radi privatne koristi. Može uključivati više ili neku od ovih aktivnosti: kriminalna aktivnost, povreda drugih propisa, povreda općih akata, povreda politika i procedura, povreda etičkih pravila. Privatna korist uključuje jedno ili više od navedenog: lična korist, korist za člana porodice, korist za prijatelja ili poznanika ili drugi uzak interes kojim se postiže privatna, a ne javna korist.

Prevencija korupcije: Ukupnost planski osmišljenih, organiziranih i poduzetih mjera i aktivnosti, kojima se nastoje ukloniti ili smanjiti direktni i indirektni uzroci koruptivnih

ponašanja/praksi. Prevencija se dijeli na situacijsku i socijalnu. Situacijska prevencija podrazumijeva nastojanje da se eliminiraju situacije u kojima se dešava korupcija, asocijalna predstavlja sastavni dio ukupne razvojne strategije i obuhvata mjere socijalne, ekonomske, pravne, obrazovne i drugih politika, odnosno uključivanje cjelokupnog društva u smanjenje ove pojave. Ustanova provodi mjere situacijske prevencije, a prema mogućnostima uključuje se u aktivnosti u borbi protiv korupcije kao opće društvene pojave. Osnovni cilj prevencije usmjeren je na sprečavanje korupcije.

Transparentnost: Transparentnost je esencijalna karakteristika dobrog upravljanja i način prevencije zloupotrebe moći u zdravstvenom sektoru, vodilja ili set pravila, preko kojih se provode akcije. Uključuje četiri aspekta: saopćavanje informacija, posmatrača ili primaoca informacija i njegovo pravo da mu informacije budu saopćene, obavezu na saopćavanje informacija i način saopćavanja. Pristup informacijama treba da bude garantiran onima na koje se odluke ili rad odnose, odnosno na koje odluke i rad imaju utjecaja. U zdravstvenom sektoru to može uključivati niz zainteresiranih strana (zaposlenici, pacijenti, članovi porodica, donatori, zavodi zdravstvenog osiguranja, ministarstva, udruženja građana). Saopćavanje informacija treba da bude vidljivo, planirano i razumljivo. Transparentnost se očekuje od rukovodilaca svih nivoa i od svih zaposlenika, u okviru njihovih nadležnosti. Pri tome je potrebno uspostaviti ravnotežu između zahtjeva za transparentnost i prava na privatnost i zaštitu informacija. Način saopćavanja zavisi od toga da li se saopćavaju neobrađeni podaci ili analize. Često je razumljivije saopćiti analize i indikatore, a druge podatke dostavljati na zahtjev. Drugi načini saopćavanja mogu uključivati objavljivanje politika i procedura, priručnika, zaključaka sa sastanaka i sl., a objavljivanje može biti putem informativnih materijala, na web stranici, preko javnih medija i sl.

Provođenje: Podrazumijeva usklađivanje aktivnosti izvršenja sa uspostavljenim pravilima i standardima. Efikasno provođenje pravila i standarda uobičajeno zahtijeva sankcije za nemar, loše izvođenje ili nepoštivanje, kao i sankcije za korupciju.

Odgovornost: Mehanizmi koji treba da osiguraju da davaoci usluga, obaveze koje imaju prema korisnicima usluga, izvršavaju. Iskazuje se specificiranjem odnosa između ponašanja zaposlenika i izvođenja s jedne strane i nagrada i kazni, s druge strane. Odgovornost se implementira kroz sistem internog monitoringa, eksternog monitoringa, kao i interakcijom sa institucijama civilnog društva, koja jača eksterni monitoring i na taj način pojačava obavezu javnih institucija i zaposlenika da odgovore zahtjevima korisnika.

Član 4.

Ciljevi pravilnika

Ovim Pravilnikom Ustanova želi unaprijediti kvalitetu pružanja zdravstvene zaštite, unutrašnju kontrolu nad radom zaposlenih lica i pri tom aktivno se suprostavljati svakom obliku korupcije kroz:

- Prijavljivanje slučaja organima gonjenja i tužilaštvu kada je riječ o krivičnim djelima koji su uskoj vezi sa korupcijom;
- Ojačavanje profesionalne etike i digniteta lica zaposlenih u zdravstvu;
- Osiguravanje povjerenja pacijenata i korisnika naših usluga;
- Pravo na pristup svim informacijama koje su važne za liječenje;
- Transparentnost i javnost javnih nabavki;

- Minimiziranje rizika od nastanka korupcije preko uspostave sistema prevencije korupcije;
- Jačanje transparentnosti u svim segmentima rada Ustanove;
- Podizanje svijesti zaposlenika o rizicima korupcije i značaju borbe protiv korupcije (edukacija);
- Uspostavu sistema otkrivanja i prijave koruptivnih aktivnosti i pokretanja i vođenja odgovarajućih postupaka protiv počinitelaca;
- Utvrđivanje zadataka i odgovornosti zaposlenika u borbi protiv korupcije;
- Sprečavanje dovođenja u nepovoljan položaj zaposlenika i korisnika usluga koji uzimaju učešće u borbi protiv korupcije;
- Sprečavanje zaposlenika i korisnika usluga da zloupotrebljavaju aktivnosti na borbi protiv korupcije.

II-PRAVNI ASPEKTI KORUPCIJE U USTANOVU

Član 5.

Pod krivičnim dijelima koja su usko vezana sa korupcijom , a koja su normirana u Krivičnom zakonu F BiH kao krivična djela podmićivanja i krivična djela protiv službene i druge odgovorne funkcije ovim Pravilnikom uključujemo sljedeća:

- Primanje dara i drugih oblasti koristi
- Davanje dara i drugih oblasti koristi
- Protuzakonito posredovanje
- Zloupotreba službenog položaja i ovlasti
- Pronevjera u službi
- Posluga u službi
- Nesavjestan rad u službi
- Odavanje službene tajne
- Krivotvorenje službene isprave
- Protuzakonita naplata i isplata

Član 6.

Povrede radnih obaveza koje ujedno mogu predstavljati i usku vezu sa pojavom korupcije, se posebno ističu ali ne ograničavaju kod sljedećih povreda radnih obaveza:

- neizvršenja, nesavjesnog, neblagovremenog ili nepažljivog izvršenja radnih obaveza,
- ponašanje koje onemogućava ili otežava ostvarivanje prava građana i drugih osoba korisnika usluga Ustanove,
- ponašanje koje narušava ugled Ustanove,
- sprečavanju korisnika usluga Ustanove ili drugih pravnih i fizičkih lica u ostvarivanju prava pri podnošenju zahtjeva, žalbi, pritužbi, molbi i drugih podnesaka ili neodlučivanje po istim podnescima u zakonskom roku,
- davanje netačnih podataka koji utiču na donošenje pogrešnih ili nepravilnih odluka ili izazivaju druge štetne posljedice,
- zloupotreba položaja ili ovlasti,

- vršenje diskriminacije pri vršenju dužnosti na osnovu rase, boje kože, spola, jezika, religije, političkog ili drugog opredjeljenja, nacionalnog ili socijalnog porijekla ili po bilo kojem drugom osnovu.

III-PREVENCIJA KORUPCIJE

Član 7.

Prevenција definirana ovim Pravilnikom podrazumijeva ukupnost planski osmišljenih, organiziranih i poduzetih mjera i aktivnosti kojima se nastoje ukloniti ili smanjiti direktni i indirektni uzroci koruptivnih ponašanja, a koje uključuju:

1. Jačanje transparentnosti u svim segmentima rada Ustanove;
2. Podizanje svijesti zaposlenika o rizicima korupcije i značaju borbe protiv korupcije (edukacija);
3. Uspostavu sistema otkrivanja i prijave koruptivnih aktivnosti i pokretanja i vođenja odgovarajućih postupaka protiv počinitelja;
4. Utvrđivanje zadataka i odgovornosti zaposlenika u borbi protiv korupcije;
5. Sprečavanje dovođenja u nepovoljan položaj zaposlenika i korisnika usluga koji uzimaju učešće u borbi protiv korupcije;
6. Sprečavanje zaposlenika i korisnika usluga da zloupotrebljavaju aktivnosti na borbi protiv korupcije;
7. Baziranost na standardnim nacionalnim ili organizacijskim vodičima kod definiranja bolničkih lista lijekova i medicinskih sredstava;
8. Dosljednu primjenu pravila za nabavke uz davanje prioriteta postupcima javnog nadmetanja;
9. Transparentnost u provođenju svih postupaka nabavki;
10. Obezbjedenje pristupu informacijama pod kontrolom Ustanove i objavljivanje informacija;
11. Informisanje o pravilima vezanim za sukob interesa;
12. Primjena kriterija za zapošljavanje, raspoređivanje, stručna usavršavanja i edukacije;
13. Primjena pravila vezanih za poštivanje radnog vremena;
14. Uvođenje mehanizama nagrađivanja na bazi rezultata rada;
15. Evidentiranje svih procesa;
16. Jačanje funkcije interne kontrole;
17. Praćenje primjene etičkih kodeksa;
18. Jačanje uloge i rada Etičkog komiteta;
19. Obezbjedenje zaštite zaposlenika i korisnika usluga koji ukazuju na nepravilnosti i koruptivne prakse;
20. Edukacija o borbi protiv korupcije i njenom značaju;
21. Uvođenje obaveze za edukaciju u oblasti menadžmenta za rukovodno osoblje;
22. Uspostava, razvoj i održavanje sistema poboljšanja kvaliteta i sigurnosti;
23. Redovno ispitivanje zadovoljstva korisnika pruženim uslugama;
24. Provođenje kampanje u borbi protiv korupcije;
25. Iniciranje i provođenje postupaka zbog povrede radne obaveze i podnošenje prijava nadležnim organima protiv zaposlenika/lica za koje se utvrdi da su učesnici koruptivnih radnji ili protiv kojih su podnešene prijave;
26. Usklađivanje postojeća općih i drugih akata Ustanove, u funkciji provođenja borbe protiv korupcije;

27. Osiguranje učešće korisnika usluga i organizacija civilnog društva kroz različite oblike djelovanja (komisije, forumi, monitoring i sl).

Član 8.

Ustanova donosi Plan i program mjera sprečavanja korupcije koji je sastavni dio ovog Pravilnika i koji podliježi izmjenama, dopunama sa ciljem prevencije korupcije. Plan iz stava 2. ovog člana utvrđuje naročito:

- eliminiranje mreža patronata, nepotizma, klijentelizma i favoriziranja
- planiranje edukacija pacijenata, građana, udruženja o pravima i obavezama, prijavljivanje svih koruptivnih ponašanja odgovornim licima definiranim ovim Pravilnikom.
- obavezna evaluacija planiranih aktivnosti i izvještavanje odgovornih osoba o učincima.

Član 9.

Ustanova će kontinuirano raditi na eliminisanju uslova koji osiguravaju ili dovode do mogućnosti za pojavu korupcije, i to:

- odabirom najbolje prakse u vezi sa rukovođenjem poslovima iz ove oblasti predlaganjem odgovarajućih aktivnosti koje su spojive sa propisanim načinom obavljanja poslova iz ove oblasti i propisanim načinom rukovođenja,
- iniciranje donošenja novih provedbenih propisa i instruktivnih akata, koji imaju za cilj efikasan i kvalitetan rad,
- poboljšanje mehanizma saradnje sa udruženjima pacijenata, komorama, zdravstvenim savjetima i ostalim institucijama koji provode kako djeljnost, tako i obavljaju svojevrstan nadzor nad radom,
- eliminisanje sukoba interesa zaposlenika i praćenje zakonske regulative koja reguliše ovu oblast,
- poduzimanje aktivnosti na usavršavanju i poboljšanju organizaciono-tehničkih mjera zaštite,
- uvođenje objektivnih kriterija u postupku zapošljavanja, odnosno raspoređivanja zaposlenika na poslovima, s ciljem izbora najkvalitetnijeg kadra,
- obezbjeđivanje uslova da se novi zaposlenici na poslovima prije povjeravanja obavljanja poslova adekvatno educiraju (u pogledu primjene zakonskih i podzakonskih propisa, u pogledu operativnog rada, procedurama, standardima, da podliježu unutrašnjoj kontroli –kao jednom od metoda preventivnog djelovanja na budući rad zaposlenika),
- kroz sistem ocjenjivanja i nagrađivanja djelovati stimulatивно na zaposlenike u smislu da pravilan i zakonit rad bude cilj njegovog rada, koji kroz periodičnu ocjenu se iskazuje u vidu uvećanja plaće u skladu sa zakonom, unapređenjem u bolje radno mjesto ili sl.

Član 10.

Aktivnosti borbe protiv korupcije Ustanova će provoditi u saradnji sa nadležnim ministarstvima zdravstva, drugim državnim organima i institucijama, udruženjima građana i institucijama civilnog društva, na bazi zakonske i druge regulative.

IV-LICA ODGOVORNA ZA PROVOĐENJE MJERA

Član 11.

Upravni odbor Ustanove, Etički komitet , direktor kao i svi zaposlenici i korisnici zdravstvenih usluga u Ustanovi su odgovorni za provođenje svih mjera definiranih ovim Pravilnikom.

Član 12.

Svi zaposlenici koji su u skladu sa Pravilnikom o organizaciji rada i sistematizaciji raspoređeni na radna mjesta sa posebnim ovlaštenjima obavezni su u organizacionoj jedinici kojom rukovode osigurati provođenje utvrđenih procedura za rad.

U skladu sa procedurama obavezno je sačinjavanje rasporeda tj. naručivanje pacijenata, poštivanje istih u realizaciji i zakazivanja termina pacijentima za kontrolne preglede.

Član 13.

Obavezuju se načelnici službi kao odgovorna lica koja rukovode službom da jednom mjesečno vrše kontrolu sprovođenja realizacije obaveza iz prethodnog člana te da o istom vode evidenciju tj. sačinjavaju izvještaje i dostavljaju ih direktoru .

Član 14.

U cilju saradnje sa pacijentima na profesionalnom i etičkom nivou , obavezuju se načelnici službi i glavna sestra da prate zaposlenike u poštivanju obaveze nošenja akreditacije , u cilju informisanja pacijenta o identitetu zdravstvenog radnika.

V-PRIJAVA KORUPCIJE

Član 15.

Svi zaposlenici Ustanove imaju pravo i dužnost da prijave sve oblike korupcije u Ustanovi. Korisnici usluga Ustanove ili treća lica također imaju pravo da prijave sve oblike korupcije u Ustanovi za koje imaju saznanje.

Prijava korupcije se obavlja pismenim putem i upućuje direktoru Ustanove.

Direktor može imenovati posebnu Komisiju za provjeru korupcije.

Član 16.

Podnositelj prijave iz prethodnog člana dužan je u prijavi za korupciju opisati oblik korupcije i dati osnovne podatke i/ili predložiti odgovarajuće materijalne dokaze, navesti svjedoke i sl., na osnovu koje bi se prijava za korupciju mogla smatrati opravdanom za pokretanje postupka njene provjere.

Član 17.

Postupak provjere korupcije u Ustanovi u pravilu je hitan i povjerljiv sve dok se pravosnažno ne okonča.
Povreda povjerljivosti podataka i informacija tokom provjere korupcije iz prethodnog stava predstavlja težu povredu radne obaveze.

VI-RAZMATRANJE PRIJAVA I ODLUČIVANJE

Član 18.

Po prijemu prijave će poduzeti potrebne aktivnosti na njenom ispitivanju (zahtjev da osobe na koje se upućuje daju pismeno izjašnjenja ili da se usmeno izjasne; zahtjev da osobe koje su podnijele prijavu daju dodatna pojašnjenja ili pruže dokaze i/ili daju pisanu izjavu; pregled dokumentacije; zahtjev nadležnoj službi da izvrši provjeru i sl.).

Član 19.

U slučaju da se u postupku provjere korupcije utvrdi da ista ima obilježja krivičnog djela propisanog zakonima ili podzakonskim aktima BiH, protiv osoba koje se podvrgnute postupku provjere korupcije podnosi se krivična prijava.
U slučaju nedokazanih navoda o korupciji donosi se odluka o obustavi postupka.

Član 20.

Rezultate provjere korupcije u Ustanovi direktor prezentira Upravnom odboru, Stručnom vijeću i Etičkom komitetu Ustanove.

VII-OBAVEZNO IZVJEŠTAVANJE O POJAVI I PODUZETIM MJERAMA

Član 21.

Obavezuje se direktor Ustanove da u formi polugodišnjeg/šestomjesečnog izvještaja informira kantonalno ministarstvo zdravstva o svim prijavljenim slučajevima i poduzetim mjerama protiv lica za koje se utvrdi da su tokom obavljanja radnih poslova i zadataka počinili povrede koje imaju elemente koruptivnih radnji.

VIII-PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 22.

Izmjene i dopune ovog Pravilnika vrše se na način i u postupku predviđenom za njegovo donošenje.

Član 23.

Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana usvajanja od strane Upravnog odbora.

Broj: _____ /12
Bihać, _____ godine

PREDSJEDNIK
privremenog Upravnog odbora
MIDŽIĆ MAHIR

Usvojen: **07.08.2012. god.**
Stupio na snagu: **15.08.2012. god.**